

eddigiek módjára csak valamikor fognak följelenteni a közigazgatáshoz a felügyeleti költség kivetése végett, addig természetesen a pusztulás csirája is mély gyökeret verhet. E bajok kikerülése végett az alispán böcs előrelátással gondoskodott még 1874. évi május 25-én 3113. számú utasításában, megahyván az erdömesternek, hogy „a nem tagositott, de fajzási szolgálmányokkal terhelt erdőkre is figyelmét kiterjeszteni s egyáltalán a községek erdeit a pusztulástól megóvni és azok érdekeit a lehetőségig előmozdítani sziveskedjék“.

Végre meg kell jegyeznem, hogy több községnek az urbéri illetményen kívül ugynevezett „morális testületi“ és vásárolt osztatlan állapotú erdő is van birtokában hasonló szomorú kezelés alatt. Ugy ezek, valamint a lelkészek és iskolatanítók számára külön kihalított patronatusi erdők a „községi erdőfelügyelet“ keretébe nincsenek foglalva.

Miután a hontmegyei urbéri erdőknek eddig épen nem örvendetes eredményű kezelését a helyszínén szerzett tapasztalatok nyomán fentebbiekben közölni van szerencsém, önmagából következik azon intézkedések szükségessége, melyek által ezen viszás helyzet megváltoztatható, s vajha általában a községi erdők is a jelen és jövő érdekeit tekintve, helyes nemzetgazdászati elvek szerint, a jelen kor igényeihez alkalmazva, mielőbb lennének kezelhetők! Mert tudjuk, hogy „az erdő az országnak, valamint a közbirtokosságnak is egyaránt oly tartalék tőkéjét képezi, melynél szükség esetén segílyt kereshetni.“

A lúczfenyő ertvényezése.

Az északi Kárpátok előhegységeibe vezetem a tisztelt olvasót, erdőkkoszorúzza hegyoldalok fölé, egy oly magaslatra, a mely ember emlékezet óta csak is sovány legelőül szolgál.

A midőn ezen kopár csúcsnak rövid leírását adni fogom bemutattam egyuttal erdőművelésem tevékenységének terét.

A középhegység eruptív kiemelkedésének ezen legfelsőbb része gyep, áfonya és mohával fedett, mintegy 500 hold kiterjedésű terület, 3000—4000 láb magasságban a tenger színe fölött. Az altalaj agyagpala és a kovának földtani képleteiből áll, melyet televényszegény, kavicsos termőréteg takar. A lejt főirányban észak és keletnek dől, az éghajlat zord.

A helyi viszonyok által adott körülmények, nevezetesen a bányaipar igényei tették kívánatossá, hogy a műszaki becsben kiválóbb lúczfenyő mesterséges uton való tenyésztésével tétessék kísérlet.

1852-ben lett az első foltvetés alkalmazva, mely a három egymásután következő évben ismételve, gyenge, sőt lehet mondani, ki nem elégitő eredményt mutatott fel. Szorgos megfigyelés után kétségtelenné lőn, hogy a mag fölé helyezett igen sekély takaró volt okozója ezen rosz sikernek, mert a vetésre következő záporosó mihamar kivetette a magot kavicsos ágyából, a mint ezt az üres folt, nemkülömben a közel gyepre sodort és egyes példányokban ottan kikelt csemeték is igazolták.

Azt kellett tehát kipuhatolni, vajjon a jelen viszonyok között milyen földést tűr meg, illetőleg kíván meg a lúczfenyő-mag. Ezt kipuhatolandó, ugyancsak foltvetés mellett mennyiségileg három különböző takarót alkalmaztam, az első alig hogy földte a magot, a másodikat fél, a következőt háromnegyed hüvelyknyi takaróval földtem be. A vetés az itteni zord időjárás mellett rendszerint csak május havában foganatosítható, a mint az említett kísérlet alkalmával is történt, valamennyinél egyidejűleg. A legcsekélyebb takaróval földte foltokban a mag már 14 nap múlva kelt ki, a hajszálvékonyoságu csemeték magassági növekvése gyorsan haladott ugyan előre, de az idő viszontagságaival megküzdeni korántsem vala képes, erős hideg,

avagy tartós száraz meleg egyiránt halálát okozta. A fél hüvelyknyi föld mellett a csemeték egy héttel későbbben láttak ugyan napvilágot, azonban zömökebb és jóval edzedtebb egyedeket szolgáltatottak. A legkitünőbb sikert érte el a háromnegyed hüvelyknyi takaró, itt a július havában mutatkozó csemeték tömött növéseiek valának és oly szívós életüeknek bizonyultak, hogy tetemesb részök a hideg és meleg minden viszontagságaival egyiránt megküzdött.

Megközelítőleg 3000 hold már is ertvényezve lett ezen utóbbi módszer alapján a mai napig, a siker helyenkint igen jó, de átlagban is legalább kielégítő; ott a hol gyengébb, ez nem a művelés neme, hanem közvetlen a vetőmag silány voltának tulajdonítandó.

Nem tudom eléggé tisztelt szaktársaim becses figyelmébe ajánlani, mennyire óvatos és mennyire szemesnek kell lennie az erdésznek a vetőmag beszerzésénél, ha nem akarja, hogy nehéz és fáradalmas munka után meggyőződjek, miként a rossz vetőmag, csak időt és pénzt rabol hiábavalóan.

Sok évi gyakorlat megtanít, hogy a vetésnél nem tanácsos a maggal túlzottan takarékoskodni; mostoha talaj és klimatikus viszonyok mellett minden esetben kivész egy része a csemetéknek, minélfogva a némely foltban fölös számmal mutatkozó csemetéknek nagy hasznát vesszük a hiányok és hézagok pótlására.

Ha a foltvetést azon égtáj felől, a mely oldalról a vészthozó szelek látogatnak, néhány sor sűrűen vetett horonyvetéssel beszegélyeztem, ez az ertvényezésnek mindenkor javára szolgált.

Seide József,
m. k. erdész.*)

*) Jelen közlemény szerzője időközben elhalván, kívánjunk békét az ügybuzgó szaktárs hamvaira!
A szerk.